

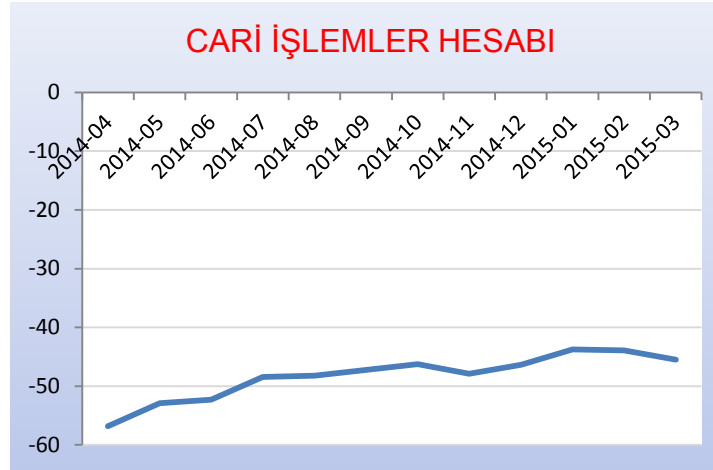
GEÇEN HAFTADAN...

Yurtiçi Gelişmeler

Ödemeler Dengesi İstatistikleri Açıklandı

Cari açık beklentilerin üstünde gerçekleşti

Ocak ayında 2 milyar dolar, Şubat'ta ise 3,2 milyar dolar olarak gerçekleşen cari açık Mart ayında 4,96 milyar dolarla aylık bazda yılın zirvesinde gerçekleşti. On iki aylık cari işlemler açığı ise, 43,92 milyar ABD dolarından 45,45 milyar ABD dolarına yükselmiştir. Bu artışta, ödemeler dengesi tablosundaki dış ticaret açığının 1.5 milyar ABD doları artarak 4,86 milyar ABD dolarına yükselmesi, net hizmet gelirlerinin 47 milyon ABD doları azalarak 1.075 milyon ABD dolarına gerilemesi ve birincil gelir açığının 50 milyon ABD doları artarak 1.264 milyon ABD dolarına yükselmesi etkili olmuştur. (Cnbc-e)

Kaynak: TCMB

Dış ticaret endekslerine baktığımızda, ihracat birim değer endeksi %9, İthalat birim değer endeksinin ise %14,8 azaldığını görüyoruz. İhracat birim endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %4,7 artarken, ham maddelerde (yakıt hariç) %9,7, yakıtlarda %41,2 ve "imalat (gıda, içecek, tütün hariç) sanayinde %9 azaldı. İthalat birim değer endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %7,7, "ham maddelerde (yakıt hariç)" %16,7, yakıtlarda %31 ve imalat (gıda, içecek, tütün hariç) sanayinde %8,7 azaldı. (TÜİK)

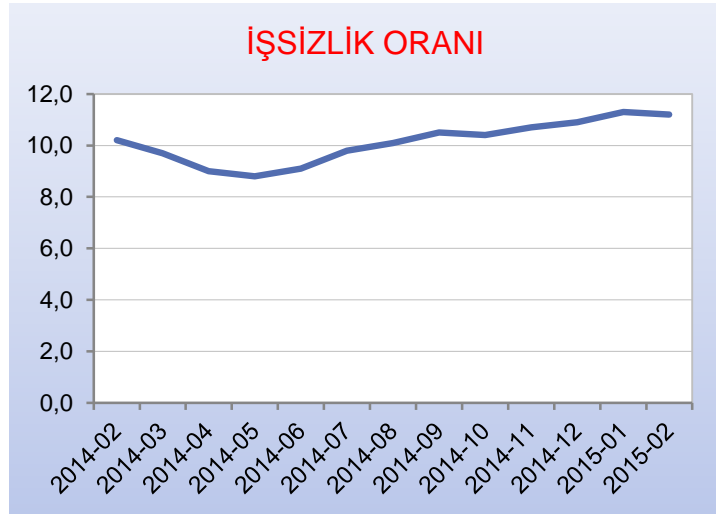
Bütçe Dengesi Açıklandı

Maliye Bakanlığı, 2015 yılı nisan ayı ve Ocak-Nisan dönemi bütçe uygulama sonuçlarını açıkladı. Merkezi yönetim bütçesi, geçen ay 1,4 milyar lira fazla, Ocak-Nisan döneminde ise 4,1 milyar lira açık verdi.

Buna göre, Nisanda bütçe gelirleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 26,1 artarak 43 milyar lira, bütçe giderleri ise yüzde 13,1 artarak 41,6 milyar lira olarak gerçekleşti. (Bloomberght)

İşsizlik Oranı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2015 yılı Şubat ayına ilişkin işgücü istatistiklerini açıkladı. Buna göre, işsizlik oranı, Şubat'ta bir önceki aya göre 0,1 puan azalarak yüzde 11,2 oldu. İşsiz sayısı, aynı dönemde 3 milyon 259 binden 3 milyon 226 bin kişiye düştü. Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2015 yılı Şubat döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 401 bin kişi artarak 3 milyon 226 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 1 puanlık artış ile %11,2 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 1,1 puanlık artış ile %13,2 olarak tahmin edildi.

Kaynak:TÜİK

15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı 3 puanlık artış ile %20 olurken,15-64 yaş grubunda bu oran 1,1 puanlık artış ile %11,4 olarak gerçekleşti. Ayrıca işsizlik oranı kadınlarda tüm yaş gruplarında erkeklere göre daha yüksek seviyede gerçekleşti.

IMF'den Türkiye Açıklaması

IMF, Türkiye'nin de aralarında olduğu Orta, Doğu ve Güneydoğu Avrupa (CESEE) ülkelerine ilişkin "Bölgesel Ekonomik Sorunlar" raporunu yayımladı.

Rapor, bölge ekonomilerinin büyüme modellerinin giderek ayrıştığına işaret etti. Rapora göre, Türkiye'yi de içine alan Baltık ülkelerine kadar uzanan ülkeler grubunun tamamı, dış kuvvetlerden (Jeopolitik gerilimler, Avro Bölgesi'ndeki iyileşmenin etkisi ve petrol fiyatları) farklı etkilendi. Ucuz petrol fiyatları ve Avro Bölgesi'nde iyileşmenin güçlenmesi Türkiye'de büyümenin güçlü kalmasını destekliyor. (cnnturk.com)

Moody's Türkiye'yi Uyardı

Kredi derecelendirme kuruluşunun internet sitesinden yapılan açıklamada, "Türk Lirası'ndaki değer kaybı yerli bankaların kredi profillerini etkileyebilir. Türk Lirası'nın son aylarda yaşadığı değer kaybı, bankaların varlık kalitesinde bozulmaya ve risk ağırlıklı varlıklarda artışa işaret edebilir. Bu durum Türk finans kurumları için baskı noktaları oluşturabilir" ifadelerine yer verildi. Konuya ilişkin açıklamada bulunan Moody's'in Başkan Yardımcısı ve Kıdemli Analisti Irakli Pipia, "Türk Lirası'ndaki değer kaybı Türk bankalarının varlık kalitesini etkileyecektir. Sistem genelinde borçların yaklaşık yüzde 30'u döviz cinsindedir. Para biriminin değer kaybı yaşaması borç geri ödemelerinin artmasına neden olacaktır" değerlendirmesini yaptı. (ntv)

Yurtdışı Gelişmeler

Merkez Bankası (BOE) Faiz Oranı Kararı- İngiltere

İngiltere Merkez Bankası (BOE), faiz oranını değiştirmedir

BOE, politika faizinin yüzde 0,5'te bırakıldığı, banka varlık alım programının da hedefini değiştirmeyerek 375 milyar sterlin seviyesinde tutulduğu açıkladı. Varlık Alım Programı'nı da piyasa beklentisi doğrultusunda değiştirmeyerek 375 milyar sterlin olarak bıraktı. İngiltere Merkez Bankası, küresel ekonomik sırasında ekonomiyi resesyondan çıkartmayı desteklemek amacıyla Mart 2009 da yüzde 0,5 e indirdiği gösterg faiz oranını o tarihten bu yana değişiklik yapmadı. (financehaber)

Avro Bölgesi ve Almanya 1.Çeyrek Büyüme Oranı Açıklandı

Avro Bölgesi İlk Çeyrekte Yüzde 1 Büyüdü

Almanya'nın büyümesindeki yavaşlama ilk çeyrekte Avro bölgesine etki etse de birlik ekonomisi neredeyse son iki yılda ucuz gıda ve yakıt harcamaları ile merkez banasının teşvik programı sayesinde daha hızlı bir şekilde büyüdü.

Avrupa İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) ilk tahmin verilerine göre, 19 üyeli Avro Bölgesi'nde ve 28 üyeli Avrupa Birliği'nde (AB) Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) 2015 yılının ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,4, geçen yılın aynı çeyreğine göre ise yüzde 1, AB'de ise yüzde 1,4 artış gerçekleşmiştir.

Önde gelen ekonomistlerce, büyümedeki bu artışın, güçlenen iç talep sayesinde gerçekleştiği belirtilerek ve bu iç talebin arkasında ise Fransa ile İtalya'daki büyüme artışının olduğu yorumları yapıldı.

Avrupa'nın en büyük, ihracat odaklı ekonomisi olan Almanya'nın beklentilerin altında, %0,3, büyümesi ise ithalatındaki artışın ihracatındaki artıştan çok daha fazla gerçekleşmesinin sonucudur. (Reuters)

BU HAFTANIN EKONOMİK GÜNDEMİ

Geçen haftayı dolar karşısında yüzde 4,5 ve avro karşısında yaklaşık yüzde 2,5 değer artışıyla tamamlanan TL'nin bu haftaki performansı piyasalarda en çok ilgi çekecek ekonomik göstergeler olacaktır. Geçen haftaki bültende öngördüğümüz haliyle, Fed'in faiz kararında "Eylül Senaryosu"nun güç kazanması doların küresel piyasalarda değer kaybında itici güç oluşturmuştur. Avrupa Merkez Bankası'nın emisyon artışına dayalı bir para politikasına geçeceğini açıklaması, orta vadede Dolar/Avro kurunu tekrar Dolar lehine çevirecektir. Bu hafta ağırlıklı olarak yatay seyredecek kur hareketleri, reel kesime ilişkin verilerle (Tüketici Güven Endeksi, İş Güven Endeksi ve Kapasite Kullanım Oranı) ile yönünü belirleyecektir.

Enflasyon beklentisinin yukarı yönlü revize edilmesi, TCMB'nin bu haftaki faiz kararı üzerinde baskı yaratmaktadır.

HAFTANIN YORUMU

Prof. Dr. Durmuş Dündar
d.dundar@iku.edu.tr

Ekonomi ve Dolar Kuru

Bretton Woods (1944) Anlaşması ile dünyanın rezerv parası olan Amerikan Doları, Türkiye ekonomisi için özel öneme sahip bir parametredir. Ulusal ve uluslararası ekonomide gelişmelerin de etkisiyle doların değerindeki oynamalar sürekli ekonomimizin birincil göstergesidir.

Ekonomimizin yapısı, geçmişi ve geleceğe yönelik yorum ve analizleri içinde sürekli doların değeri yer almaktadır. Kısacası ABD dolarındaki değişimler Türkiye ekonomisinin sağlığı ile yakından ilişkilidir.

Son beş ayda cari açığındaki değerler, işsizlikte artış ve ihracattaki düşüş gibi makro göstergelerin yanı sıra Aralık ayından bu yana Türk parasının değerindeki düşüşler ekonomi kamuoyunun gündeminde yer aldı. Geçen hafta başında 2.68 ve 2.70 bandında seyir eden TL/dolar paritesi, 2014 yılı Aralık ayında 2.22/2.38 TL/dolar kurundan bu seviyeye geldi. Ekonomistler ve reel sektör yöneticilerinin 2.70 TL'yi bile az gördükleri paritenin yılsonunda bir dolar 3 lira olacağı konuşulmaya başlandı.

Ancak 14 Mayıs günü hala belirlenemeyen bir nedenle TL/dolar paritesi 2.59 TL'ye geriledi ve Cuma günü bu gelişme çeşitli şekillerde yorumlanıyor. Öncelikli olarak ABD ekonomisinin datalarındaki gerilemeden başlayarak çeşitli etkenler sıralanıyor. ABD'nin faiz artırımı kararını sonbahara ertelemesi ilk etken ama Euro/dolar paritesindeki artış da önemseniyor. Son dönemde 1.05 kadar gerileyen dolar/Euro paritesi 1.15'e yükseldi. Bu çapraz kurun doların ve euronun yükselmesinde büyük payı var. Bu duruma birde diğer makroekonomik göstergeler eklenince TL'deki büyük düşüşü açıklamak kolay. Yüksek kurda para ve sermaye piyasalarında ve dış ticaretteki gelişmeler de etkili kuşkusuz TL'nin son değerlenmesinde. Ekonomik verilerdeki gelişmelerin yanı sıra Perşembe günü Türk döviz piyasasına 1 milyar dolarlık bir girişten söz ediliyor. Kimilerine göre doların değerindeki gerilemede kar satışları etkili oldu. Yani Türk ekonomisi ve dolar ilişkileri girift ve karmaşık bir görünüm arz ediyor. O nedenle doların değerindeki değişimleri önemsenersek gündemi belirlemek son derece yanlış bir yorumdur. Asıl olan bu değişimin kaynağında yer alan gerçek ekonomik parametrelerdir.

HAFTANIN VERİ TAKVİMİ

19.05.2015	11:30	Enflasyon Oranı (Nisan) – İngiltere
19.05.2015	12:00	Enflasyon Oranı (Nisan) – Avro Bölgesi
20.05.2015	02:50	Birinci Çeyrek Büyüme Oranı – Japonya
20.05.2015	14:00	TCMB Faiz Oranı Kararı – Türkiye
21.05.2015	10:00	Tüketici Güven Endeksi (Mayıs) – Türkiye
22.05.2015	09:00	Birinci Çeyrek Büyüme Oranı – Almanya
22.05.2015	11:00	IFO İş İklimi Endeksi – Almanya
22.05.2015	14:30	İş Güven Endeksi (Mayıs) – Türkiye
22.05.2015	14:30	Kapasite Kullanım Oranı (Mayıs) - Türkiye

Pariteler

	Fiyat	Önceki hafta fiyatı	Değ(%)
DOLAR/TL	2,5760	2,6960	-4,5▼
EURO/TL	2,9480	3,0190	-2,4▼
EUR/USD	1,1451	1,1205	2,2▲
USD/JPY	119,2720	119,7620	-0,4▼
GBP/USD	1,5729	1,5456	1,8▲
EUR/JPY	136,5960	134,2710	1,7▲
USD/CHF	0,9161	0,9303	-1,5▼

Hisse Senedi Piyasaları

	Seviye	Önceki hafta seviyesi	Değ(%)
BIST 100	87.605	84.060	4,2▲
BIST 30	107.392	102.722	4,5▲
	Seviye	Önceki hafta seviyesi	Değ(%)
S&P 500	2.122,73	2.116,10	0,3▲
Nikkei	19.732,92	19.379,19	1,8▲
BOVESPA	57.248,63	57.149,33	0,1▲
Shanghai	3.478,52	3.478,52	-
CAC Paris	4.993,82	5.090,39	-1,9▼

Emtia

	Fiyat	Önceki hafta fiyatı	Değ(%)
ALTIN ONS	1.224,08	1.188,36	3▲
HAM PETROL	60,54	59,41	1,9▲
BAKIR	95,85	95,85	-
BRENT	66,92	65,45	2,2▲
GUMÜŞ	17,50	16,47	6,3▲

Ekonomik Görünüm Haftalık Ekonomi Bülteni, TC İstanbul Kültür Üniversitesi, İktisat Bölümü ve Ekonomik ve Finansal Araştırmalar Merkezi (EKOMER) tarafından hazırlanmaktadır. Bültende yer alan değerlendirmeler herhangi bir yatırım önerisi olmayıp görüş niteliğindedir.

Yayın Koordinatörü: Doç. Dr. Sinan Alçın

Editörler: Ar. Gör. Zehra Atik, Ar. Gör. Ady. Tuğba Aynacı

Yayın Kurulu: Prof. Dr. Durmuş Dündar, Prof. Dr. Zafer Tunca, Yrd. Doç. Dr. Mesut Eren, Yrd. Doç. Dr. Billur

Güner, Öğr. Gör. Dr. Deniz Dereli, Öğr. Gör. Raif Bakova, Ar. Gör. Özgür Atılğan, Ar. Gör. Ady. Deniz Çolak,

Ar. Gör. Ady. Nurdan Bozkurt Çakır, Nur Cin

İletişim: ekonomikgorunum@iku.edu.tr